

Uprawnienia w ramach ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (stan na dzień 01.01.2018 rok)

Kto może skorzystać z uprawnień:

Każda kobieta, w ciąży i jej rodzina (w zakresie informacji i poradnictwa na temat rozwiązań wspierających rodzinę), rodziny, w których przyjdzie albo przyszło na świat ciężko chore dziecko. Oznacza to: ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, kobiety, które otrzymały informację o tym, że ich dziecko może umrzeć w trakcie ciąży lub porodu, kobiety, których dziecko zmarło bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych. Ponadto kobiety, które po porodzie nie zabiorą do domu dziecka z powodu: poronienia, urodzenia dziecka martwego, urodzenia dziecka niezdolnego do życia, urodzenia dziecka obciążonego wadami wrodzonymi albo śmiertelnymi schorzeniami.

Jak skorzystać z uprawnień:

Podstawą do skorzystania z uprawnień jest zaświadczenie, które potwierdza ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu. Zaświadczenie o chorobie, powstałej w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, można otrzymać od lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, który: posiada specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii.

Ponadto, zaświadczenie wydane przez: lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, który posiada specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii, specjalistę w dziedzinie pediatrii, uprawnia dzieci do 18 r. ż. do: skorzystania z wyrobów medycznych, na zasadach określonych w ustawie „Za życiem”, korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach.

Należy pamiętać też o tym, że każda kobieta w ciąży ma prawo do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach.

Dokumentem potwierdzającym powyższe uprawnienia dla kobiet w ciąży jest zaświadczenie od lekarza potwierdzające ciążę wraz z dokumentem potwierdzającym tożsamość pacjentki.

Ważne: wszystkie kobiety w trakcie ciąży mają prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Każda kobieta w ciąży i jej rodzina może skorzystać z pomocy i wsparcia asystenta rodziny. Asystent odpowie na wszystkie pytania, ale też na podstawie pisemnego upoważnienia będzie mógł załatwiać sprawy w różnych instytucjach. Asystent pomoże także rozwiązać problemy opiekuńczo-wychowawcze.

Asystent rodziny: udzieli informacji w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny, będzie mógł reprezentować osobę przed instytucjami i urzędami, udzieli wsparcia psychologicznego, udzieli pomocy w przezwyciężaniu problemów wychowawczych udzieli pomocy prawnej, udzieli wsparcia w realizacji codziennych obowiązków.

Po pomoc asystenta rodziny należy zgłosić się do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustce.

Przykładowe formy wsparcia oferowane przez asystenta rodziny: doradztwo w zakresie form i miejsc wsparcia, poradnictwo oferowane kobietom w ciąży i ich rodzinom, poradnictwo

w zakresie pielęgnacji i opieki nad niemowlęciem, pomoc w codziennej organizacji życia rodziny, planowanie sposobów spędzania wspólnie wolnego czasu, nauka sprawnego wykonywania obowiązków domowych, doradztwo w zakresie zarządzania budżetem domowym, informowanie, jak działają urzędy, placówki wsparcia rodziny i dziecka, pomoc w sprawach urzędowych, wspieranie rodziny w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, sądu, poradni, przychodni, policji, urzędów i innych instytucji, pomoc w zakresie możliwości podniesienia kwalifikacji zawodowych i poszukiwaniu pracy.

Ze wsparcia asystenta rodziny można skorzystać w każdej sytuacji, gdy osoba zainteresowana wyrazi taką wolę. W tym celu należy wystąpić z wnioskiem do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustce.

W przypadku zaistnienia okoliczności wskazanych w ustawie „Za życiem” nie jest stosowana procedura wymagająca m. in. przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Z jakich uprawnień można skorzystać dodatkowo:

W okresie okołoporodowym można skorzystać z badania, które wykrywają potencjalne nieprawidłowości w ciąży (diagnostyka prenatalna), od 4 do 9 dodatkowych wizyt położnej w opiece nad dzieckiem (tzw. wizyty patronażowe) oraz większa ilość wizyt poradnictwa edukacji przedporodowej. Od 21 tygodnia ciąży do rozwiązania, położne przygotowują będą kobiety do porodu i rodzicielstwa. Edukacja przedporodowa dotyczyć będzie porodu, położu, karmienia piersią i rodzicielstwa, poród w szpitalu na najwyższym specjalistycznym poziomie (III poziom referencyjny) - zgodnie ze wskazaniami lekarskimi, koordynowana opieka nad kobietą w ciąży, zwłaszcza w ciąży powikłanej. Podczas porodu i położu kobieta będzie miała zapewnioną opiekę położniczą, w tym zabiegi wewnątrzmaciczne, zgodnie ze standardami opieki położniczej nad ciążą i ciążą patologiczną. Noworodek będzie mieć zapewnioną opiekę neonatologiczną, wsparcie kobiety karmiącej piersią (poradnictwo laktacyjne), zwłaszcza, jeśli dziecko urodziło się przed ukończeniem 37 tygodnia ciąży lub ważyło w chwili porodu poniżej 2500 gramów.

Dziecko z orzeczoną niepełnosprawnością może skorzystać z porady jak pielęgnować i wychowywać dziecko, z pierwszeństwa w udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej, pomocy psychologicznej dla rodziców, rehabilitacji leczniczej, wyrobów medycznych, takie jak pieluchomajtki, cewniki, protezy - na podstawie zlecenia upoważnionej osoby, zakupu leków poza kolejnością, opieki nad dzieckiem na czas urlopu bądź odpoczynku (tzw. opieka wytchnieniowa). Rodzicom oraz opiekunom przysługuje do 120 godzin takiej opieki. Będzie ona zapewniona: w dziennych ośrodkach wsparcia - placówkach całodobowych, w placówkach systemu oświaty (np. szkołach), w ramach umowy z organizacją pozarządową na opiekę nad dzieckiem - również indywidualną, przez udział osoby niepełnosprawnej w różnych formach wypoczynku zorganizowanego, opieka poprawiająca jakość życia osób w ostatniej fazie choroby (opieka paliatywna i hospicyjna w warunkach domowych lub stacjonarnych), kompleksowe usługi opiekuńcze i rehabilitacyjne, inne świadczenia wspierające rodzinę, w tym pomoc prawna (prawa rodzicielskie i uprawnienia pracownicze), informacje o innych formach wsparcia zawartych w ustawie „Za życiem”.

Jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000,00 zł przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka (tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeśli wystąpiła do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka) bez względu na dochód, po wypełnieniu stosownego wniosku oraz podpisaniu zawartych w nim oświadczeń i dołączeniu wymaganych dokumentów.

Wraz z wnioskiem należy przedłożyć:

- zaświadczenie, że matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną najpóźniej od 10 tygodnia ciąży do porodu (zaświadczenie takie wydaje lekarz lub położna), Wymóg ten nie dotyczy opiekuna prawnego, opiekuna faktycznego i osoby, która przysposobiła dziecko.
- zaświadczenie lekarskie, które potwierdza u dziecka ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zaświadczenie takie może być wystawione wyłącznie przez lekarza, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, albo lekarza, który jest zatrudniony lub wykonuje zawód w przychodni, z którą NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii. Przepisy nie określają szczegółowo wzoru takiego zaświadczenia.

Wniosek o wpłatę świadczenia należy złożyć do 12 miesięcy od dnia narodzin żywego dziecka. Wniosek złożony po tym terminie nie zostanie rozpatrzony.

Wniosek należy złożyć w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ustce, zgodnie z miejscem zamieszkania.

Informacje dla rodziców dziecka niepełnosprawnego z orzeczoną niepełnosprawnością

Należy zwrócić się bezpośrednio do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustce.

Ze środków PFRON (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych) można uzyskać dofinansowanie: do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym, o jest to zorganizowana forma rehabilitacji połączona z wypoczynkiem. Jej celem jest poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników. Dofinansowanie przysługuje osobie niepełnosprawnej, która: ma skierowanie od lekarza prowadzącego, spełnia kryterium dochodowe lub nie spełnia kryterium dochodowego - dofinansowanie jest wtedy pomniejszone o kwotę przekroczenia kryterium. Jeśli osoba niepełnosprawna jest w trudnej sytuacji materialnej lub losowej, dofinansowanie może być przyznane w pełnej wysokości, na likwidację barier: architektonicznych – zlikwidowanie utrudnień w budynku lub mieszkaniu oraz w jego najbliższej okolicy. Może to być np. dostosowanie łazienki dla potrzeb osoby niepełnosprawnej, budowa podjazdu lub windy dla wózków, likwidacja progów czy montaż uchwyty, w komunikowaniu się – zlikwidowanie ograniczeń, które uniemożliwiają lub utrudniają swobodne porozumiewanie się lub przekazywanie informacji. Pomoc może polegać np. na zakupie syntezatora mowy. Pomoc w zakresie sprzętów technicznych - zastosowanie przedmiotów lub sprzętów odpowiednich dla osoby niepełnosprawnej. Likwidacja tej bariery ma pomóc sprawniej funkcjonować i działać w społeczeństwie. Dofinansowanie możesz uzyskać, np. na zakup roweru trójkołowego.

Następnie dofinansowanie można uzyskać na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych - na zlecenie lekarza prowadzącego: o sprzęt rehabilitacyjny – wsparcie możesz uzyskać po spełnieniu kryterium dochodowego, o przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze - wsparcie możesz uzyskać po spełnieniu kryterium dochodowego. Są to m .in.: aparaty ortopedyczne, gorsety, protezy kończyn, obuwie ortopedyczne, kule, laski, wózki, materace przeciwoleżynowe, pasy przepuklinowe, aparaty słuchowe, sprzęt stomijny, cewniki, inhalatory, szkła okularowe, pieluchomajtki i inne, na usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika, jeśli uzasadniają to potrzeby wynikające z niepełnosprawności osoby.

Kryterium dochodowe, tzn. osiągnięcie przeciętnego miesięcznego dochodu, który nie przekracza 50% przeciętnego wynagrodzenia, przypadającego na osobę żyjącą we wspólnym gospodarstwie domowym (w rozumieniu ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych). Dochód dzielony jest przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym i obliczany za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku.

Inne świadczenia dla rodziców z dziećmi na utrzymaniu

Dla rodzin posiadających dzieci (w tym dzieci niepełnosprawne), przysługują następujące świadczenia:

- świadczenie wychowawcze „ Program Rodzina 500+”,
- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy,
- dwa rodzaje zapomóg związanych z urodzeniem się dziecka: jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe) oraz zapomoga z tytułu urodzenia dziecka przyznawana według uznania gminy,
- inne świadczenia na rzecz rodziny ustalane przez gminę i finansowane z budżetu gminy,
- świadczenie rodzicielskie,
- dodatek wychowawczy (dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego).

Aby uzyskać powyższe świadczenia należy złożyć wniosek w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ustce zgodnie z miejscem zamieszkania.

Szczegółowe informacje na temat ww. świadczeń, warunków, kryteriów ich przyznawania i wypłaty znajdują się na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (zakładka wsparcie dla rodzin z dziećmi) pod adresem: <http://www.mpips.gov.pl/wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi/>, jak też na stronie www.gops.ustka.pl

Dla rodzin posiadających troje lub więcej dzieci można skorzystać z Karty Dużej Rodziny (KDR) – gminnej i ogólnopolskiej.

KDR tworzy system zniżek handlowych – oferowanych przez instytucje publiczne i firmy – i następujących zniżek ustawowych: zniżki na przejazdy kolejowe - 37% na bilety jednorazowe oraz 49% na bilety miesięczne – dla rodziców i małżonków rodziców, 50% ulgi opłaty za paszport - dla rodziców i małżonków rodziców i 75% ulgi opłaty za paszport - dzieci, darmowe wstępy do parków narodowych dla wszystkich posiadaczy Karty Dużej Rodziny, inne deklarowane przez partnerów KDR. Szczegóły dotyczące przyznawania KDR oraz wykaz partnerów znajduje się na stronie www.rodzina.gov.pl/duza-rodzina jak też na stronie GOPS Ustka www.gops.ustka.pl

Świadczenia na podstawie ustawy o pomocy społecznej

Można również skorzystać ze świadczeń pomocy społecznej. Przyznaje je Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustce. Świadczenie może mieć formę pieniężną lub niepieniężną.

Świadczenia pieniężne to: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy.

Świadczenia niepieniężne to: praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne i rodzinne) dla osób i rodzin, które mają trudności w rozwiązywaniu problemów życiowych lub potrzebują wsparcia, usługi opiekuńcze (pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opieka higieniczna zalecona przez lekarza), specjalistyczne

usługi opiekuńcze (świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym, np. pielęgniarki, rehabilitantów, psychologów i pedagogów), mieszkania chronione, ośrodki wsparcia.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r., poz.1860);
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r. poz. 1851 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017, poz. 1952 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2018 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2017, poz. 489 ze zm);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 ze zm);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 ze zm.);
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r., poz. 157);
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 r., poz. 1832 ze zm).